

den maatte kunne blive gennemført i denne Samling.

N. Jensen (Aarhus Amts 3die Valgsreds):
 Idet jeg tager Ordet i denne Sag, maa jeg begynde med at erklære, at jeg i Mangt og Meget er betydeligt uenig med det ærede Medlem, der nu satte sig. Først og fremmest er jeg uenig med ham, naar han tror, det er nok, at man ved en ny Fattiglovs Dannelse samler de gamle, spredte Lovbestemmelser og forbedrer dem lidt hielt og her, men dog i det Væsentlige holder sig til de Baner, der ere betraaede fra Aarhundredets Begyndelse. Naar man nu skal danne en tidsvarende Fattiglov, holder jeg for, at man ikke kan blive fri for at komme ind paa nye Baner, og navnlig maa man komme til at pointere det humane Hensyn lige overfor de fattige Individuer meget stærkere, end sket er i det foreliggende Lovforslag. Da det offentlige Fattigvæsen ved Aarhundredets Begyndelse blev ordnet ved Lov, havde man vel nærmest to Hensyn for sig, nemlig paa den ene Side at affasse alle de Misbrug, som det tidligere frie Fattigvæsen og det deraf opstaaede Betleri havde ført med sig, og paa den anden Side at forhindre, at Individet ligefrem kom til at lide Nød, at lide Mangel paa Føde og Klæder, Lægehjælp i Sygdomstilfælde o. s. v. Der var imidlertid een Side af Sagen, hvorpaa man den Gang ikke synes at have tænkt, og som heller Ingen under den Udvikling, Fattiglovgivningen siden har faaet, i lang Tid har tænkt paa; det er den, at der maa gjøres Noget for at forhindre, at Individuer, der ere nær ved at komme ind under det offentlige Fattigvæsen, synke helt ned deri; det er den Side, at der bør dannes en Modvægt imod, at Folk, som saa at sige netop kunne ernære sig, ved et eller andet tilfældigt Uheld synke ned til at maatte fordrø Hjælp af det offentlige Fattigvæsen. Denne understøttende Virksomhed omtales ikke i Bestemmelserne fra 1803, og man træffer overhovedet ikke denne Tanke i Lovgivningen før i Loven af 8de Marts 1856. Deri synes man for første Gang at have erkendt, at der bør gjøres Noget i den Retning, og man gav da en Lov, som dog, efter hvad Erfaringen i de forløbne Aar har godtgjort, ikke har faaet nogen stor Betydning. Jeg skal ikke her gaa ind paa, hvad Grunden dertil formentlig har været, nærmest har vel Grunden været Mangel paa Midler; men jeg tror, at Tanken i sig selv er rigtig, og jeg kan fuldstændig billige, hvad der i saa Henseende er udtalt af den saakaldte Fattigkommission, som havde et klart og aabent Mee for denne Side af vort Fattigvæsen. Efter at have udtalt dette, maa jeg dog rigtignok med det Samme erklære, at jeg ikke kan være enig med den samme Fattigkommission i Henseende til de Midler, man tænkte anvendt til denne Virksomhed. Det var, som bekendt, nærmest frivillige Gaver, man tænkte paa at an-

vende, ja man gik den Gang endog saa vidt, at man troede, at disse Gaver vilde indkomme saa rigeligt, at man ved Hjælp af dem kunde afholde Understøttelse til alle de Folk, man kaldte værdige Trængende, saaledes at man saa kun behøvede til det egentlige offentlige Fattigvæsen at henvise dem, der ikke kunde tilkomme dette Navn. Jeg tror, at denne Betragtning af Frivilligheden er fuldstændig urigtig. Naar der ikke ad Frivillighedens Vej er indkommet store Summer til de Fattiges Kasse, viser Erfaringen tydelig nok, at dette ikke er begrundet i, at Folk her i Danmark ikke skulde være villige til at yde; de frivillige Bidrag, der ere indkomne ved mange større eller mindre Veligheder, have godtgjort, at dette ikke er Tilfældet, men Frivilligheden er i Almindelighed ikke af den Art, at den lader sig lovbinde. Den er af en for bly Natur til saaledes at lade sig gribe med Lovens Fingre; under saadanne Omstændigheder holder den sig borte, den trækker sig tilbage og søger en anden Vej, ad hvilken den efter sin Natur kan virke frit. Dette tror jeg, vi maa fastholde, og vi bør derfor henvise hele den private Godgjørenhed til Udfyldelsen af de Huller, som vore offentlige Foranstaltninger til Fattigvæsenets Lavn lade upaaagtede; der vil blive nok af den Slags at udfylde for den private Godgjørenhed. Jeg skal til yderligere Oplysning derom kun fremsætte et Par Exempler. Da den nævnte Lov udkom, mente man, at der skulde være en Slags Kommission, til hvem Alle, som vilde give, ikke blot kontante Penge, men ogsaa Klæder og Fødevarer, skulde overlade disse, for at den paa en passende Maade kunde uddele dem. Jeg skal blot nævne eet Tilfælde, som navnlig i Landsdistrikterne hvert Dieblif foreskalder. Der kan nemlig være et eller andet ældre Lyende, som i lang Tid har opholdt sig hos en Gaardmandsfamilie, og som efter at være kommen bort fra den, er blevet fattig, men for hvem man endnu nærer Agtelse og Kjerlighed, og som derfor jævnlig bliver understøttet. Saa snart imidlertid de samme Folk skulde sende Understøttelsen gennem en Kommission, vilde de ikke gjøre det; thi de se da paa, om den Gjenstand, de ville give, ogsaa er god nok til at sende til en Kommission. Folk betænke sig ikke paa at give en saadan Gjenstand til den Fattige selv, som tager imod den med Tak; men naar den skal sendes til en Kommission, ville de først undersøge, om de kunne være bekendt at sende den, og det ender da i Reglen med, at de ikke sende den. Jeg mener derfor, at man albeles ikke skal forsøge paa at lovgive om den private Godgjørenhed, men at man skal lade den gaa sin egen Vej; den vil da nok finde sin rette Plads, hvor den kan og skal virke. Derimod tror jeg paa ingen Maade, at man bør forlade den Tanke, Fattigkommissionen havde om at oprette en understøttende Virksomhed, som kunde træde til, for Individet endnu var sunket helt ned til det offentlige Fattigvæsen. For at faae denne Tanke